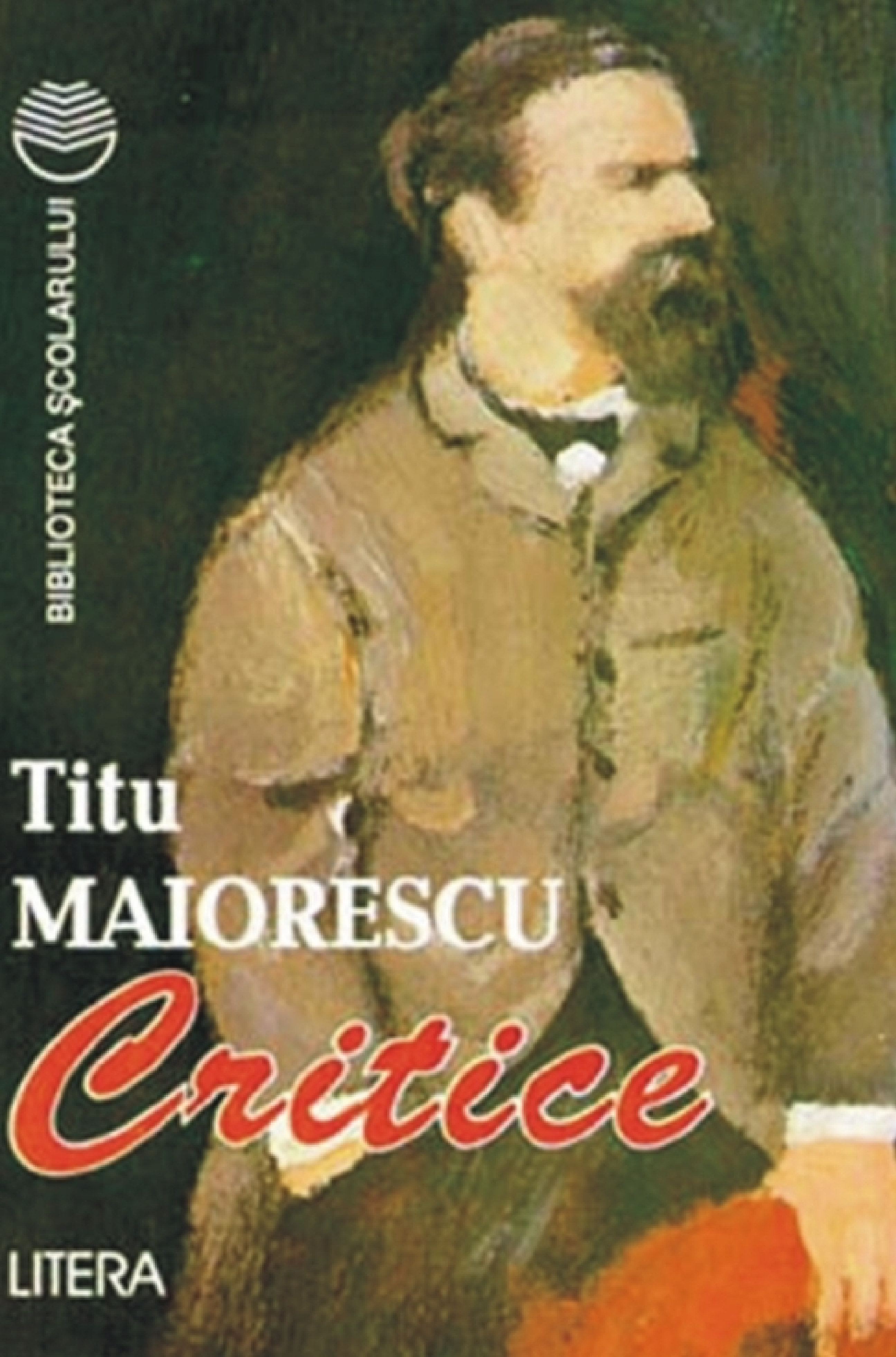
BIBLIOTECA ȘCOLARULUI

Titu MAIORESCU

Critice

LITERA

biblioteca școlarului

Titu

MAIORESCU

CRITICE

Litera
INTERNAȚIONAL
BUCUREȘTI — CHIȘINĂU

TABEL CRONOLOGIC

1840 }n ziua de 15/27 februarie se na=te la Craiova Titu Maiorescu, fiu al lui Ioan Maiorescu, profesor =i inspector la +coala central[din Craiova. Ardelean de origine, Ioan Maiorescu (n. 1811 la Bucerdea — Gr`noas[, l`ng[Blaj, m. 24.VIII.1864 la Bucure=ti) se tr[gea dintr-o familie \[r[neasc[, iar numele s[u adev[rat era Ioan Trifu. Datorit[unei]nrudiri dup[mam[cu Petru Maior,]ncepu s[semneze I. Trifu Maioreanu, I. Maior, I. M[iorescu, opt`nd ]n cele din urm[ pentru I. Maiorescu. Teolog prin forma\ie (cu studii la Blaj, Pesta, Viena), I. Maiorescu se dovedi un liber cuget[tor. Profesor la Cern[u\i, Craiova, Ia=i, Bucure=ti, el r[m`ne o figur[luminoas[a epocii de formare a]nv[\[m`ntului rom`nesc modern. Mama lui Titu Maiorescu, n. Maria Popazu, este sora c[rturarului episcop al Caransebe=ului, Ioan Popazu. Familia Popazu era de la V[lenii de Munte =i, se pare, de origine arom`n[.

1842—1843 Peregrin[ri ale familiei Maiorescu la Bra=ov =i Ia=i.

1846—1849 Titu Maiorescu este elev al =colii primare din Craiova. }n zilele revolu\iei, Ioan Maiorescu plec`nd]n misiune la Frankfurt am Main, Maria Maiorescu cu copiii pribege=te la Bucure=ti, Bra=ov, Sibiu. Prin dec. 1848 sub conducerea lui Avram Iancu, familia lui Ioan Maiorescu ajunge la Blaj. Din nou la Bra=ov. Titu Maiorescu continu[cursul primar (1848/1849 =i 1849/1950) la =coala protodiaconului Iosif Barac.

1850—1851 Absolvind =coala primar[, Titu Maiorescu este]nscris la Gimnaziul rom`nesc din Schei-Bra=ov, gimnaziu]nfiin\at]n 1850 prin str[dania unchiului s[u, Ioan Popazu, pe atunci paroh al bisericii Sf. Nicolae din Schei, apoi protopop al ora=ului.

}n casa protopopului Popazu]l vede pe Anton Pann care]i va l[sa o impresie de ne=ters.

1851 }n septembrie familia Maiorescu se stabile=te la Viena, unde tat[l era salariat al Ministerului de justi\ie. }n octombrie Titu Maiorescu este

]nscris]n clasa I la Gimnaziul academic, anex[pentru externi a Academiei Theresiane. Peste o lun[i se echivaleaz[anul de gimnaziu de la Bra=ov =i este trecut]n clasa a II-a.

1855 Ca elev al Gimnaziului academic vienez, Titu Maiorescu]=i]ncepe nota\iile *Jurnalului* personal, \inut p`n[ ]n iulie 1917, ]n 42 de caiete aflate ast[zi ]n fondul de manuscrise al Bibliotecii Academiei Rom`ne =i la Biblioteca Central[de Stat din Bucure=ti.

1856 La 6 octombrie Titu Maiorescu intr[ca intern]n Academia Theresian[.

1857 Trimite la 3 ianuarie o scrisoare c[tre *Gazeta Transilvaniei*, semnat[Aureliu, cu inten\ia de a servi ca prezentare unor traduceri ale sale din Jean Paul (*Noapte de Anul Nou*), pe care le trimitea revistei. De=i traducerea nu a fost publicat[la acea dat[, scrisoarea editat[de Aurel A. Mure=ianu]n *Gazeta c[r\ilor*, nr. 1, 1934 este considerat[totu=i „cea dint`i]ncercare publicistic[“ a lui T. Maiorescu, titlu sub care a =i fost tip[rit[.

1858 Absolvirea Academiei din Viena.

}n acest institut de]nv[\[m`nt, frecventat de elevi din aristocra\ie, Titu Maiorescu se impusese prin inteligen\[ =i perseveren\[ ]n studiu, fiind declarat, la absolvire, ]nt`iul pe =coal[. P[r[sirea definitiv[a Vienei la 31 iulie =i]ntoarcerea la Bra=ov. La]nceputul lui noiembrie pleac[la Berlin,]nscriindu-se la Universitate (pentru studii de filozofie =i drept).

1859 *24 ianuarie* Unirea Principatelor.

Stabilindu-se la Bucure=ti, Ioan Maiorescu este numit prin decret domnesc „prezident la Ob=teasca Epitropie“ =i, dup[c`teva luni, director la Eforia Instruc\iunii Publice.

Preparator pentru limba francez[ ]n familia Kremnitz, Titu Maiorescu d[lec\ii celor patru copii ai familiei: Clara (viitoarea sa so\ie), Helene, Wilhelm (viitorul dr. W. Kremnitz, so\ul Mitei, n. Bardeleben) =i Hermann. Titu Maiorescu]=i trece doctoratul]n filozofie la Giessen, *magna cum laude.* Universitatea din Giessen]i considerase,]n vederea doctoratului, ultimii doi ani de la Theresianum drept studii universitare. }ntors]n \ar[, public[articolul *M[sura]n[l\imii prin barometru*]n revista *Isis sau natura*.

La 1 octombrie pleac[la Paris ca bursier al Eforiei, unde va studia dreptul. }n r[stimpul studiilor pariziene (1859 octombrie — 1861 noiembrie) dese c[l[torii la Berlin.

1860 *noiembrie-decembrie*. Apare la Berlin lucrarea de filozofie a lui T. M., *Einiges Philosophische in gemeinfasslicher Form (Considera\ii filozofice pe]n\elesul tuturor)* v[dit sub influen\a ideilor lui Herbart =i Feuerbach. La 17 decembrie,]n urma consult[rii lucr[rii *Einiges Philosophische*... =i dup[„o ap[rare verbal[f[cut[ ]naintea facult[\ii]n mod brillant a opiniunilor originale“, Sorbona]i „concese titlul de licencé ès lettres“. }n continuare Titu Maiorescu]=i va preg[ti doctoratul cu teza: *La relation. Essai d'un nouveau fondement de la philosophie* p`n[ la sf`r=itul lui 1861 c`nd va p[r[si Fran\a.

1861 }n ziua de 10 martie, Titu Maiorescu \ine la Berlin o conferin\[(*Die alte französische Tragödie und die Wagnersche Musik — Vechea tragedie francez[=i muzica lui Wagner*)]n folosul monumentului lui Lessing la Kamenz, repetat[la 12 aprilie la Paris, la „Cercle des sociétés savantes“ =i reluat[sub form[de comunicare, la 27 aprilie, din nou la Berlin, la Societatea de filozofie.

La 28 noiembrie ob\ine la Paris diploma de licen\[ ]n drept, cu teza *Du régime dotal*.

La sf`r=itul anului 1861 T. M. se]ntoarce definitiv]n \ar[, stabilindu-se la Bucure=ti. }n ziua de 10 decembrie el]ncepe ciclul de conferin\e despre *Educa\iunea]n familie*.

1862 Numit]n magistratur[(la 2 iunie), Titu Maiorescu este mai]nt`i supleant la Tribunalul Ilfov, apoi procuror;]n acela=i an se c[s[tore=te cu Clara Kremnitz.

Numit director (pe data de 3 decembrie) la Gimnaziul central sau Colegiul na\ional din Ia=i =i la internatul aceleia=i =coli; simultan, i se]ncredin\eaz[cursul de istorie la Universitate, cu tema *Despre istoria republicii romane de la introducerea tribunilor plebei p`n[la moartea lui Iuliu Cezar cu privire special la dezvoltarea economico-politic[*.

1863 Titu Maiorescu public[la Ia=i *Anuariul Gimnasiului =i Internatului din Ia=i pe anul =colar 1862—1863*; anuarul este precedat de diserta\ia lui: *Pentru ce limba latin[este chiar]n privin\a educa\iei morale studiul fundamental]n gimnaziu?* La 28 martie se na=te fiica lui Titu Maiorescu, Livia, c[s[torit[Dymsza, moart[ ]n 1946. La 8 octombrie Titu Maiorescu este numit la direc\ia Institutului Vasilian din Ia=i, care se cerea „fundamental reorganizat“. }n vederea acestei misiuni, din]ns[rcinarea ministrului instruc\iunii publice de atunci, Al. Odobescu, el va pleca]ntr-o c[l[torie documentar[la Berlin,]ntorc`ndu-se la Ia=i la 4 ianuarie 1864.

Ini\ierea de c[tre T. M. a ciclului de conferin\e de r[sunet „Prelec\iuni populare“, ciclu]n care vor mai lua cuv`ntul P. P. Carp =i V. Pogor. Aceast[ preocupare r[spunz`nd unei voca\ii, Maiorescu va continua, cu intermiten\e, conferin\ele pe teme umanistice,]n cadrul „Junimii“, p`n[ ]n 1881, Decan al Facult[\ii de litere (din februarie p`n[ ]n septembrie), Rector al Universit[\ii ie=ene (din septembrie p`n[ ]n anul 1867).

1863—1864 Titu Maiorescu pred[filozofia la Facultatea de litere din Ia=i.

1864 Ia fiin\[„Junimea“, a c[rei personalitate reprezentativ[, al c[rei coordonator este Maiorescu; al[turi de el, membri fondatori: P. P. Carp, Vasile Pogor, Th. Rosetti, Iacob Negruzzi. Titu Maiorescu public[*Anuariul Institutului Vasile Lupu, +coala normal[Trei Ierarhi din Ia=i, pe anul =colar 1863—1864*. }n acest anuar Ion Creang[figureaz[ca premiant.

Apare bro=ura *Regulile limbii rom`ne pentru]ncep[tori*, Ia=i, 18 p.

Din octombrie 1864 p`n[ ]n aprilie 1865 Titu Maiorescu este suspendat din ]nv[\[m`ntul universitar =i de la +coala normal[,]n timpul procesului calomnios]nscenat de o grupare advers[de universitari ie=eni,]n frunte cu N. Ionescu. Achitat, Titu Maiorescu va fi repus]n toate drepturile sale.

1865 }n cadrul „Junimii“, Titu Maiorescu]=i expune opiniile asupra scrierii]n limba rom`n[, idei teoretizate apoi ]n studiul *Despre scrierea limbii rom`ne*.

1866 Volumul *Despre scrierea limbii rom`ne*, ed. I (cuprinz`nd partea I =i a II-a).

}nfiin\area Societ[\ii Academice Rom`ne.

}mpreun[cu o asocia\ie de profesori, Titu Maiorescu]ntemeiaz[Institutul academic, care va fuziona]n 1879 cu Liceul nou sub denumirea de Institutele unite (1879—1907).

1867 La 1 martie apare revista *Convorbiri literare*, organul literar al „Junimii“, faza ie=ean[(1867—1885), av`ndu-l redactor pe Iacob Negruzzi.

La 20 iulie Titu Maiorescu este numit membru al Societ[\ii Academice Rom`ne.

Apare primul studiu de critic[literar[al lui Titu Maiorescu, *Despre poezia rom`n[*, ]n *Convorbiri literare* (I), =i separat ]n volumul *Poezia rom`n[*.

}n *Convorbirile literare* din 15 septembrie V. Alecsandri public[poezia *T`n[ra creol[*, iar ]n nr. din 15 octombrie *C`nticèle comice*,]ncep`ndu-=i astfel colaborarea la aceast[revist[.

1868 A. Densusianu consider[c[studiul lui Titu Maiorescu *Poezia rom`n[* este un plagiat din *Estetica* lui Fr. Th. Visscher, acuza\ie anulat[ de cercet[torii operei lui Maiorescu. Apare articolul *Limba rom`n[ ]n jurnalele din Austria,*]n *Convorbiri literare (II)*, articol care treze=te o vie polemic[ ]n Transilvania.
Tot *Convorbirile literare* (II) public[*}n contra direc\iunii de ast[zi a culturii rom`ne* =i *Aforisme* de Titu Maiorescu.

1869 La 9 august se na=te fiul lui Titu Maiorescu, Liviu, mort la 26 noiembrie 1872.
Pe data de 12 august Titu Maiorescu demisioneaz[din Societatea Academic[Rom`n[, ca urmare a neader[rii sale la etimologismul ardelean dominant]n acest for.
Apare articolul *Observa\iuni polemice*,]n *Convorbiri literare* (III), r[spuns la criticile trezite de studiul *Poezia rom`n[. O cercetare critic[.*

1870 Num[rul din 15 aprilie al *Convorbirilor literare* public[poezia lui Eminescu *Venere =i Madon[*, marc`nd]nceputul colabor[rii poetului la aceast[revist[.
Apare articolul *Despre reforma]nv[\[m`ntului public*,]n *Convorbiri literare* (IV) (studiul, neterminat, este revelator pentru ideile lui Titu Maiorescu]n epoca aceea).

1871 Apare articolul *Direc\ia nou[*,]n *Convorbiri literare* (V), studiul de consacrare a lui Mihai Eminescu.
}nceputul carierei parlamentare a lui Titu Maiorescu, carier[de care se va l[sa antrenat]n tot restul vie\ii.

1872 }n iunie T. Maiorescu se]nt`lne=te cu Mihai Eminescu la Boto=ani, se pare c[ este prima lor ]nt`lnire.
Apare continuarea articolului *Direc\ia nou[*,]n *Convorbiri literare* (VI).

1873 Apare articolul *R[spunsurile „Revistei Contimporane“*]n *Convorbiri literare* (VII), =i,]n bro=ur[, *Al doilea studiu de patologie literar[. R[spunsurile „Revistei contimporane“*, Ia=i.

1874 Titu Maiorescu p[r[se=te Ia=ul, stabilindu-se la Bucure=ti. Face parte pentru prima oar[dintr-un guvern]ntre 7 aprilie =i 29 ianuarie 1876 ca ministru la Culte =i Instruc\iune Public[ ]n cabinetul Lasc[r Catargi. De notat, ca ini\iative ale lui Titu Maiorescu, subven\ionarea =colilor

rom`ne din Bra=ov, restaurarea bisericii de la Curtea-de-Arge=, organizarea public[rii *Arhivei Hurmuzachi*, reorganizarea ]nv[\[m`ntului rural, proiectul de lege public[(care, cu toate limitele lui,]=i avea meritele pentru dezvoltarea unui]nv[\[m`nt =tiin\ific) =. a.

Titu Maiorescu este propus ca membru al Societ[\ii „Rom`nia jun[“ din Viena.

Apare primul volum de *Critice*, Bucure=ti, Socec.

1876 Apare *Logica*, partea I: *Logica elementar[*, Bucure=ti, lucrare elocvent[pentru studiul de 19 ani al lui Titu Maiorescu asupra acestei discipline filozofice. }n *Convorbiri literare* (X), *Aforismele pentru]n\elepciunea]n via\[* de Arthur Schopenhauer, trad. de Titu Maiorescu.

Titu Maiorescu este numit agent diplomatic la Berlin (31 mai, 2 iulie).

1877 Titu Maiorescu la conducerea ziarului *Timpul* (27 ian. — 23 apr.).

1879 Reintrarea lui Titu Maiorescu la Academia Rom`n[ ]n ziua de 24 mai, institu\ie reorganizat[pe fundalul Societ[\ii Academice, prin decretul din 29 martie 1879.

Apare edi\ia a II-a a lucr[rii *Regulile limbii rom`ne pentru]ncep[tori* (clasa a II-a primar[), retip[rit[cu]nvoirea autorului de Ion Creang[, Ia=i, 20 p.

1880 Titu Maiorescu face parte din comisia Academiei pentru elaborarea proiectului ortografic, al[turi de Hasdeu, Alecsandri, Quintescu, sub pre=edin\ia lui Bari\.

La 8 aprilie Titu Maiorescu cite=te]n sesiunea general[a Academiei proiectul noii ortografii a limbii rom`ne.

1881 Retragerea lui Titu Maiorescu din Comitetul Clubului conservator =i formarea grup[rii junimiste.

}n *Convorbiri literare* (XI) apar articolele *}n contra neologismelor* =i *Literatura rom`n[=i str[in[tatea*.

1883 Apari\ia articolului *Despre progresul adev[rului]n judecarea lucr[rilor literare*, mai]nt`i ]n *Almanahul Societ[\ii Academice „Rom`nia jun[“* din Viena (]n acela=i nr. este publicat *Luceaf[rul* eminescian), apoi]n *Convorbiri literare* (XVII).

Titu Maiorescu public[edi\ia princeps *Poezii* de Mihai Eminescu, Editura Libr[riei Socec & Comp. — Bucure=ti. Titu Maiorescu motiveaz[culegerea ca izvor`t[... „dintr-un sim\[m`nt de datorie literar[. Trebuiau s[devie mai u=or accesibile pentru iubitorii de literatura

noastr[toate scrierile poetice, chiar =i cele]ncep[toare ale unui autor, care a fost]nzestrat cu darul de a]ntrupa ad`nca sa sim\ire =i cele mai ]nalte g`nduri]ntr-o frumuse\e de forme, sub al c[rei farmec limba rom`n[pare a primi o nou[via\[“. Num[rul edi\iilor de poezii ale lui Eminescu se ridic[ ]n timpul vie\ii lui T. Maiorescu la 10 (publicate]n 1883—1913).

1884 }ncep`nd cu data de 10 octombrie Titu Maiorescu ]=i reia cariera didactic[ ]n cadrul Universit[\ii din Bucure=ti (dup[ 13 ani de la destituirea sa din ]nv[\[m`nt de c[tre ministrul Cristian Tell) \in`nd cursuri de Logic[ =i Istoria filozofiei (germane, franceze, engleze) ]n secolul al XIX-lea, discipline pe care le va preda p`n[ ]n 1909.

1885 Apare articolul *Comediile dlui I. L. Caragiale*,]n *Convorbiri literare* (XIX). Din acest an *Convorbirile literare* apar la Bucure=ti.

1886 }n *Convorbiri literare* (XX) apar articolele *Poe\i* =i *critici* =i *}n l[turi!* (articol scris cu prilejul apari\iei lucr[rii lui A. Densusianu *Istoria limbii =i literaturii rom`ne*, Ia=i 1885). }n decembrie ]ncepe divor\ul lui Maiorescu de so\ia sa Clara, n. Kremnitz, care p[r[se=te Rom`nia.

1887 Titu Maiorescu se c[s[tore=te cu Ana Rosetti.

1889 Articolul *Eminescu =i poeziile lui*,]n *Convorbiri literare* (XXIII).

1890 Volumul Arthur Schopenhauer, *Aforisme asupra]n\elepciunii]n via\[*, traducere de Titu Maiorescu.
Articolul *Asupra personalit[\ii =i impersonalit[\ii poetului*]n *Convorbiri literare* (XXV).

1892 Se tip[re=te edi\ia *Critice* (1867—1892). Buc., Socec,]n 3 vol. Articolul *Asupra personalit[\ii =i impersonalit[\ii poetului*]n *Convorbiri literare* (XXV). Titu Maiorescu public[*Contraziceri*? constituind replica lui la studiul lui C. Dobrogeanu-Gherea *Personalitatea =i morala]n art[*.
31 octombrie Titu Maiorescu este ales rector al Universit[\ii din Bucure=ti.

1893 Apare *Anuarul Universit[\ii din Bucure=ti pe 1892—1893*.

1894 C. Dobrogeanu-Gherea r[spunde la articolul *Contraziceri*? cu *Asupra esteticii metafizice =i =tiin\ifice*.

1895 Conducerea revistei *Convorbiri literare* este preluat[de o nou[forma\ie redac\ional[: M. Dragomirescu, Ioan Bogdan, S. Mehedin\i, P. P. Negulescu, C. R[dulescu-Motru, I. Al. R[dulescu (Pogoneanu), D. Evolceanu.

1897 Titu Maiorescu demisioneaz[din func\ia de rector al Universit[\ii din Bucure=ti.
}ncepe editarea *Discursurilor parlamentare* (vol. I =i vol. II,]n 1899 va ap[rea vol. III;]n 1904 vol. IV, Bucure=ti, Socec, vol. V va fi tip[rit]n 1915 la Ed. Minerva, Bucure=ti).

1902 }n *Convorbiri literare* (XXXVI) se public[articolul *Oratori, retori =i limbu\i*.

1903 Apare *O rectificare literar[(Eminescu)*,]n *Convorbiri literare* (XXXVII).
Titu Maiorescu face parte din comisia Academiei pentru elaborarea unui proiect de revizuire a ortografiei (aprobat[ ]n 1880).

1904 Titu Maiorescu prezint[ ]n sesiunea Academiei proiectul ortografic care recunoa=te prioritatea fonetismului]n scrierea limbii rom`ne.

1906 Se public[raportul asupra volumului: Octavian Goga, *Poezii*, Budapesta, 1905,]n *An. Ac. Rom.*, seria II, tom. XXVIII (1905—1906), apoi]n *Convorbiri literare* (XL).

1907 Se public[rapoartele academice asupra volumelor: M. Sadoveanu, *Povestiri*, Buc.,]n *An. Ac. Rom.*, seria II, tom. XXVIII (1905—1906), apoi]n *Convorbiri literare* (XLI), =i I. Al. Br[tescu-Voine=ti, *}n lumea drept[\ii*,]n *An. Ac. Rom.*, seria II, tom. XXIX (1906—1907), apoi]n *Convorbiri literare* (XLI).

1908 Se tip[re=te edi\ia *Critice* (1866—1907), ed. complet[, 3 vol., Minerva.

1909 *}n Convorbirilor literare* (XLVIII) se public[*R[spuns la discursul de recep\ie al dlui Duiliu Zamfirescu*.
La 31 octombrie Titu Maiorescu se retrage din]nv[\[m`nt sub motivul limitei de v`rst[.

1910 S[rb[toarea lui Titu Maiorescu la]mplinirea a 70 de ani. Num[r festiv al *Convorbirilor literare,*]nm`nat lui Titu Maiorescu la 15 februarie de c[tre Barbu Delavrancea; cu aceea=i ocazie se tip[re=te la Suceava bro=ura societ[\ii vieneze *„Rom`nia jun[" lui Titu Maiorescu*.

1912 La 28 martie Titu Maiorescu este numit prim-ministru =i ministru de externe.

1914 La 4 iunie se retrage din via\a politic[, pronun\`ndu-se ]n continuare pentru o politic[ de neutralitate a Rom`niei.
Iunie—octombrie C[l[torie]n str[in[tate;]ntr-un sanatoriu din Heidelberg moare Ana Maiorescu.

1917 *18 iunie/1 iulie* Moare Titu Maiorescu, la v`rsta de 77 de ani. E ]nmorm`ntat la cimitirul Bellu din Bucure=ti.